

Examentraining vwo Nederlands 2022

INHOUD	pagina
Aan de leerling	6
Aan de docent	8
1 Theorie	
Voorkennis	
Wat weet je al? Een <i>warming-up</i> .	11
QuickScan	
Hoe sta je ervoor? Doe de QuickScan en je weet het.	18
FAQ's	
Heb jij nog vragen over het examen? Hier krijg je antwoord.	24
Theorie 1	
Betekenis, hoofdgedachte en hoofdvraag, en de indeling van de tekst in stukken (met oefeningen).	28
Theorie 2	
Diverse tekstsoorten en het doel van de tekst (met oefeningen).	40
Theorie 3	
Verbanden tussen zinnen en alinea's, functies van alinea's in de tekstvragen, functiewoorden en kernwoorden, en diverse tekststructuren (met oefeningen).	45
Theorie 4	
Een betoog analyseren en beoordelen, argumentatie, vooronderstelling en drogredenen (met oefeningen).	61
Oefenteksten bij Theorie 1 t/m 4	
Oefentekst: <i>Straf en leed</i>	81
Oefentekst: <i>Roken, drinken & foliumzuur</i>	89
Theorie 5	
Spelling, interpunctie en stijl/formulering.	98
	→

Toetsen over theorie 1 t/m 5	110
Antwoorden	
Antwoorden QuickScan	112
Antwoorden van de oefeningen bij Theorie 1 t/m 4	114
Uitwerkingen Oefenteksten	122
Antwoorden van de oefeningen bij Theorie 5	136
Je persoonlijke foutenanalyse – de uitleg	139

2 Examens met uitwerkingen en foutenanalyse

Eindexamen vwo 2018	
Tekst 1: <i>Meer filosofie!</i>	142
Tekst 2: <i>Minder economie, meer filosofie</i>	150
Tekst 3: <i>Filosoof, ga naar Delft!</i>	156
Tekst 4: <i>Wat is slim?</i>	162
Uitwerkingen	167
Foutenanalyse	187
Herexamen vwo 2018	
Tekst 1: <i>Leren is niet ‘dat zoeken we op’</i>	189
Tekst 2: <i>Beetje contrarevolutie kan geen kwaad</i>	197
Tekst 3: <i>Meertalig opvoeden, nog steeds een goed idee?</i>	203
Tekst 4: <i>Nee, dames, dit onderzoek vereist talent!</i>	208
Uitwerkingen	213
Foutenanalyse	231
Eindexamen vwo 2019	
Tekst 1: <i>Het opdringerige heden</i>	233
Tekst 2: <i>De Kunst en de Regels</i>	245
Tekst 3: <i>Wat is daar nou erg aan?</i>	251
Uitwerkingen	257
Foutenanalyse	275
Herexamen vwo 2019	
Tekst 1: <i>De evolutie leert ons geen moraal</i>	277
Tekst 2: <i>Nee, meneer de politicus, mijn statistieken zijn niet links</i>	289
Tekst 3: <i>Kunnen we normaler doen over eten?</i>	295
Tekst 4: <i>Darwin zou het nu ook samen doen</i>	299

Uitwerkingen	305
Foutenanalyse	324
Wat kun je (nog niet zo) goed bij het maken van examens?	326

3 Examens zonder uitwerkingen

Eindexamen vwo 2021

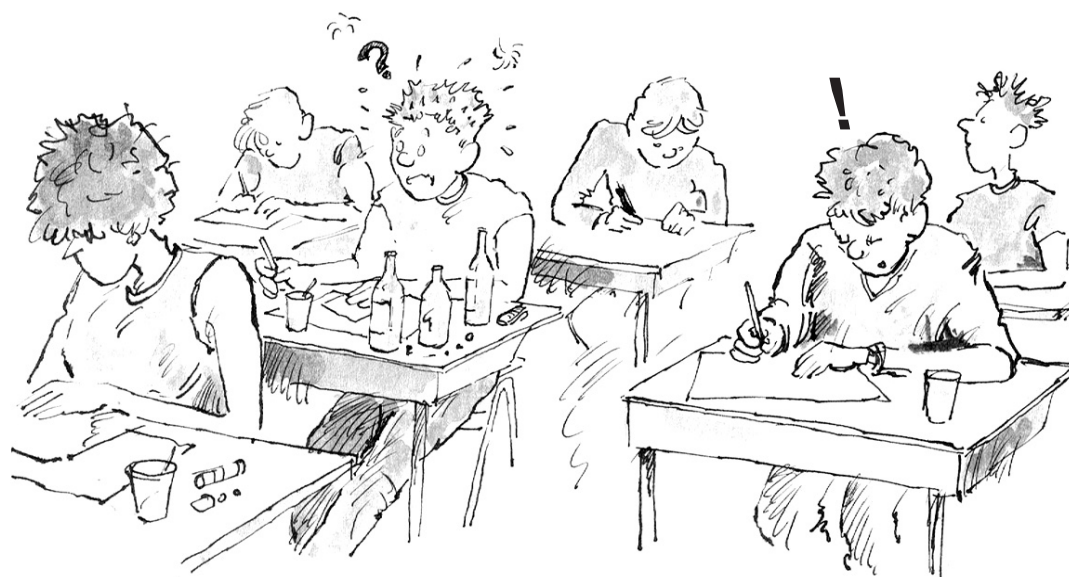
Tekst 1: <i>We leren (n)iets van de geschiedenis</i>	328
Tekst 2: <i>De fata morgana van een basisinkomen</i>	338
Tekst 3: <i>Stiekem ben ik een docent</i>	342

Herexamen vwo 2021

Tekst 1: <i>We kunnen echt niet om kernenergie heen</i>	345
Tekst 2: <i>Kernenergie? Dat is wensdenken</i>	349
Tekst 3: <i>Botsende idealen blijven geloofwaardig</i>	353
Tekst 4: <i>Misschien eerst eens begrijpen wat ons overkomen is</i>	356

4 Bijlagen

Woordkennis	362
Scoresleutels	374

Aan de leerling

De Tweede Fase vraagt van jou dat jij je redelijk zelfstandig voorbereidt op je examen. Deze examentraining helpt je daarbij. Met dit boek kun jij efficiënt en volledig voorbereiden op je examen.

Je vindt in deze training de volgende *onderdelen*:

Voorkennis

Een opfriscursus waarbij je te weten komt, wat je moet kunnen om goed met de examenstof aan de slag te gaan én wat je al weet.

QuickScan

Hoe sta je er wat Nederlands betreft voor? Doe de QuickScan en je weet het.

FAQ's

FAQ's (Frequently Asked Questions) geeft antwoord op zestien vragen over het examen. Zit je met bepaalde vragen over de gang van zaken tijdens het examen? Hier worden ze beantwoord.

Theorie

In vijf hoofdstukken vertellen we je alles wat je aan theorie moet weten: 'Theorie 1 t/m 5'. De theorie is gebaseerd op de eindtermen van de Tweede Fase. 'Theorie 1 t/m 4' gaat over examenteksten en -vragen. De vragen gaan bijvoorbeeld over de hoofdgedachte, de tekstsoort, de verbanden tussen alinea's, argumentatie, analyseren, interpreteren en het samenvatten van een of meer alinea's. 'Theorie 5' heeft betrekking op spelling, interpunctie en stijl/formulering. Nieuw zijn de toetsen over theorie 1 t/m 5. Als je na het bestuderen van 'Voorkennis' (zie hierboven) je al erg zeker voelt kun je proberen de theorie eerst over te slaan en direct met een examen te beginnen. De theorie is aangepast aan de meest recente wijzigingen in het eindexamenprogramma.

Oefenteksten

Na de theorie kun je jezelf testen met enkele oefenteksten. Zie de Cevo-oefenteksten: *Straf en leed* en *Roken, drinken & foliumzuur*.

Examenteksten

Dan volgt de eigenlijke training: zes complete Tweede Fase-examens volgens het nieuwe examenprogramma, waarvan vier stap voor stap uitgewerkt, zodat jij jezelf – nadat je een examen hebt gemaakt – kunt controleren.

Daarbij laten we je telkens zien hoe je de teksten kunt aanpakken.

Ook kun je een persoonlijke foutenanalyse van je werk maken (zie hieronder).

Woordkennis

Bij elke examentekst krijg je een woordenlijst om de tekst beter te begrijpen en om je vocabulaire langzamerhand te vergroten. Een goed begrip van de tekst begint namelijk bij de basis: de woorden.

Achter in het boek staat bovendien een handig overzicht met de belangrijkste woorden uit de examens van de afgelopen tien jaar!

Intro

Elke tekst wordt voorafgegaan door een inleiding. Deze helpt je op weg en kan je motivatie vergroten om met een (lange) tekst te beginnen.

Uitwerkingen

De uitwerkingen (antwoorden) leiden je stap voor stap naar het goede antwoord, vertellen je wat goed en fout is en leggen vooral ook uit waarom.

Je persoonlijke foutenanalyse

Maak je op een gegeven moment nog teveel fouten? Met je persoonlijke foutenanalyse kun je die systematisch aanpakken. Je ziet zo wat je zwakke punten zijn en je kunt gericht de desbetreffende theorie nog eens doornemen.

Scoresleutels

Bepaal je eindcijfer met deze scoresleutels. Je vindt ze achter in het boek.

Ten slotte

Veel succes met je examen! En heb je reacties, tips of vragen met betrekking tot deze training, ze zijn van harte welkom. Mail ze ons via: info@examentrainingen.nl.

Zeist, zomer 2021,
Gert P. Broekema, auteur

Kijk eerst eens globaal naar dit examen. Je ziet vier teksten die ongeveer even lang zijn. Vraag je eerst altijd rustig af: waarover gaan die teksten? Kijk ook alvast even naar de vragen. Het zijn er 41, waaronder veel bekende. Er zijn 13 open vragen, waarbij je ook op je spelling en grammatica moet letten, en 16 meerkeuzevragen. Het is dus de moeite waard om goed te oefenen met deze vraagsoorten.

Hieronder vind je eerst de rubrieken **Intro en discussie** (een opstapje om in de sfeer van de tekst te komen) en **Woordkennis** (een lijst met belangrijke woorden in de tekst; de gecursiveerde woorden komen vaak voor in examenteksten). Want ook al mag je een woordenboek gebruiken op het examen, jouw eigen woordkennis is en blijft essentieel! Woordkennis is vaak ook voorkennis. Dankzij je woordkennis weet je doorgaans ook al iets van het onderwerp af. Na de examenteksten en de vragen krijg je de vaste onderdelen: **Lezen in drie rondes** (zo kun je de tekst effectief en efficiënt lezen), **Uitwerkingen** (antwoorden en uitleg) en **Foutenanalyse**.

Tekst 1: *Leren is niet 'dat zoeken we op'*

Intro en discussie

Even dit opgewekte stukje lezen: Het onderwijs van de toekomst bepaalt hoe de wereld van morgen eruitziet. De werknemers van de toekomst hebben nieuwe skills nodig: *21st century skills*. Dus moet onderwijs hen hierop voorbereiden. Het internet maakt leren overal mogelijk. Iedereen wordt slim. Robots staan voor de klas en we beleven de tijd van de Romeinen met *virtual reality*. 'Peer-to-peer' leren met studenten uit China. Iedere dag spannend onderwijs. Ben jij er klaar voor?

De schrijver van *Leren is niet 'dat zoeken we op'* zit klaar om hierop kritiek te leveren. Kijk of je hem kunt volgen. Vraag je af, wat is zijn probleem? En heeft hij (hier en daar) een punt? Hoe kijk jij tegen jouw onderwijs aan? Vind jij dit ook: 'Het onderwijs van de toekomst bepaalt hoe de wereld van morgen eruitziet?' Of volgt het onderwijs misschien langzaam de ontwikkelingen in de maatschappij? Laat jouw denkcreativiteit er maar op los.

Woordkennis

Dankzij je woordkennis weet je precies wat er in de tekst en in de vragen staat. Dat is de eerste stap op weg naar het goede antwoord. Bekijk daarom onderstaande woordenlijst goed. *Vooraf de gecursiveerde woorden komen vaak in examenteksten voor*. Zijn er veel woorden die je onbekend voorkomen? Dan is het handig om ze nu te leren. Je hebt tijdens het examen immers niet veel tijd om veel woorden op te

zoeken in je woordenboek. *Achter in het boek vind je een overzicht van belangrijke woorden uit de examens vanaf 2003.*

1	het Platform het déjà-vu(gevoel) <i>sociaal</i> het verplichte nummertje de gewiekstheid de apekool ‘dat haal je de koekoek’ van de weeromstuit de blikverbreding de provincialisering	(hier:) een samenwerkingsverband dat knelpunten op het gebied van onderwijs signaleert, afspraken maakt over door wie en hoe deze worden opgepakt en hierover met alle partijen communiceert de gewaarwording dat men iets reeds eerder heeft gezien of meegemaakt maatschappelijk (hier:) iets dat alleen maar genoemd wordt omdat het moet het handig, snel, slim en op eigen voordeel gericht zijn de onzinpraat je vertelt onzin, ik geloof er helemaal niets van, ik wil er niets mee te maken hebben (letterlijk: de koekoek is de duivel: ‘De duivel moge je erom halen als dat zo is’) als reactie op iets een bredere kijk op de zaak krijgen (hier:) een beperkte blik op de zaak krijgen
2	foeteren het informatiseringsprogramma <i>thematisch</i>	mopperen, afgeven (op iemand) een programma om te bevorderen dat middelen uit de informatie- en communicatietechniek (ict) ingezet worden voor uitvoering van processen een bepaald onderwerp behandelend (niet: de algemene en chronologische behandeling)
3	het conservatisme de teloorgang de <i>parate</i> kennis	een opstelling die is gericht op het behoud van de bestaande orde het verloren gaan, de verdwijning de kennis die je meteen weet zonder diep te hoeven nadenken
4	het weerwoord (iets of iemand) naar de kroon steken ‘de wal keert het schip’	wat je zegt of schrijft in reactie op de bewering van een ander (iets of de ander) proberen te overtreffen de omstandigheden (de realiteit) verhinderen de uitvoering of de

	weten	voortzetting van een plan (hier: van de onderwijsvernieuwing)
5	de <i>termijn</i>	(hier:) erin slagen
6	de globale kennis	(hier:) de regeringsperiode
	de <i>identiteit</i>	de algemene (ook: oppervlakkige, niet-gedetailleerde) kennis
	het <i>collectief</i>	je eigen karakter, persoonlijkheid en kenmerken
8	de denkcreativiteit	de groep mensen die bij elkaar horen en die een of meer bepaalde belangen nastreven door middel van samenwerking
	het navigatiewerk	iets nieuws bedenken (kansen of oplossingen voor problemen)
9	de inventiviteit	wat je moet doen om te navigeren (= bepalen en volgen van een route)
	de reflex	de vindingrijkheid
10	vermaledijd	snelle, automatische en onbewuste reactie op iets die zonder nadenken tot stand komt; eenvoudig type van gedrag (hier van beantwoorden)
	de (<i>zelf</i>)discipline	vervelend, verwenst, vervloekt
		(hier:) het vermogen om jezelf aan het werk te zetten (ook als je er geen zin in hebt)

Leren is niet ‘dat zoeken we op’

(1) Afgelopen week presenteerde het Platform Onderwijs 2032 zijn eerste adviesnota, zo lees ik in deze krant. Als je het lijstje aanbevelingen doorleest, krijg je een ontmoedigend déjà-vugevoel. Opnieuw ‘meer aandacht voor persoonlijke en sociale ontwikkeling’. Minder feitenkennis (‘stampen’), maar meer gewiektheid in het vinden van informatie. En het verplichte nummertje Engels vanaf de eerste klas. De waarde van dat laatste werd veelzeggend toegelicht door een tiener die werd geïnterviewd. “Op internet is alles in het Engels.” Dat dat apekool is, zal deze leerlinge waarschijnlijk nooit ontdekken. “Ik lees zelf ook nog alleen maar in het Engels”, dus het hale je de koekoek dat ze dan niets anders meer ziet – en van de weeromstuit gelooft dat er ook niets anders meer is. Ofwel: hoe de kennis van één wereldtaal geen blikverbreding, maar juist provincialisering betekent.

(2) Zo kun je nog een tijdje doorgaan met foeteren op de aanbevelingen van het Platform, maar één springt er opvallend uit. Nog levendig herinner ik mij hoe ik als student meewerkte aan een informatiseringsprogramma op een lagere school. Met een thematische catalogus op de schoolbibliotheek zouden de leerlingen de informatie die zij voor hun werkstukken nodig hadden, gemakkelijker kunnen achterhalen. “Uit het hoofd leren is niet meer van deze tijd”, zo legde de meester mij uit. “Nu gaat het erom de informatie te kunnen vinden die er al is.”

(3) Dat was zo’n veertig jaar geleden – en nu komt het Platform triomfantelijk tot dezelfde conclusie. Zeker, iPads en zelfs computers waren er toen nog niet, maar verder is er weinig veranderd. Dat zal door sommigen ongetwijfeld worden geweten aan het onverbetterlijke conservatisme van het onderwijs. Anderen zullen er wel op wijzen dat klachten over de teloorgang van parate kennis zo oud zijn als de wereld; zelfs Plato bezondigde zich er al aan.

(4) Maar dat is al net zo’n makkelijk weerwoord als de achteloze manier waarop de voorzitter van het Platform zich afmaakte van de tegenwerping dat computers op school helemaal niet zo succesvol zijn. ‘Technologische ontwikkelingen gaan zo snel ...’ – een cliché dat de gemeenplaatsen in het rapport naar de kroon steekt. Misschien is het daarom juist aan hén te wijten dat dergelijke verzuchtingen almaar weer opklinken, terwijl intussen de wal van de realiteit het schip keert van de onderwijskundige droom – al heeft die de afgelopen decennia toch nog heel wat schade weten te veroorzaken.

(5) Neem het voorbeeld dat de voorzitter aanvoert om parate kennis in het hoekje te zetten: “Schud jij de termijn van koning Willem III zo uit je mouw?” Nee, dat deed de interviewer niet – en ook ik zou het even moeten opzoeken. Maar de voorzitter weet ongetwijfeld zelf ook wel dat dat een flauwe truc is. Wat ik wél weet, is dat die regeringsperiode (‘termijn’) in de late negentiende eeuw lag. En dus

niet in de middeleeuwen of ten tijde van Julius Caesar.

85 **(6)** Wie denkt dat iedereen deze globale kennis zomaar heeft, moet ik teleurstellen. Ik vrees dat menige scholier inmiddels een fikse gok zou moeten wagen bij de vraag of Karel V
90 voor of na de Franse Revolutie leefde. Is dat belangrijk? Ja, dat is het. Wanneer hedendaagse filosofen vaststellen dat onze persoonlijke identiteit voornamelijk ligt in het
95 (levens)verhaal dat wij over onszelf vertellen, geldt dat ook voor de collectieven waar we deel van uitmaken. Nederland, Europa of wat dan ook is onze geschiedenis.

100 **(7)** De 'thematische benadering' van geschiedenis en aardrijkskunde die het Platform voorstelt, is in het onderwijs nu al in belangrijke mate verantwoordelijk voor de historische
105 mist waarin leerlingen vaak rondwalen. Wie alles wil weten van katoenhandel, vrouwenemancipatie of slavernij (op dat soort onderwerpen komen die thema's vaak neer),
110 weet niet wát hij weet wanneer hij de negentiende eeuw nauwelijks van de zestiende kan onderscheiden en zijn tablet moet trekken om erachter te komen wanneer de Tachtigjarige
115 Oorlog ook weer was.

(8) Naslagwerken, elektronisch of niet, zijn heel nuttig om informatie te

vinden waarvan je ontdekt dat je die niet hebt, maar ze zijn nutteloos om
120 iets te ontdekken waarvan je niet op het idee komt dát het te ontdekken valt. En precies in dat laatste bestaat denkcreativiteit – niet alleen in de wetenschap, maar ook in de praktijk.

125 Wie van Amsterdam naar Brussel rijdt, geen idee heeft van aardrijkskunde en zijn TomTom¹⁾ het navigatiewerk laat doen, zal nooit op het idee komen dat Antwerpen een leuke
130 plek is om even een kop koffie te gaan drinken.

(9) Creativiteit en inventiviteit komen nooit op gang wanneer feitenkennis wordt teruggebracht tot de reflex 'dat
135 zoeken we op'. Dan blijft de wereld net zo klein als wanneer je denkt dat je met Engels het hele internet (dus de wereld) tot je beschikking hebt. Echt denkwerk kan het niet stellen
140 zonder heel veel feitenkennis die – dat vergeet de 'thematische aanpak' meestal – eerst met moeite moet worden verworven. En ja, dat vereist veel tijd en soms hard werken. Niemand heeft gezegd dat leren altijd
145 fun moet zijn.

(10) 'Stampen' dus, soms zit er eenvoudigweg niets anders op. Dat die vermaledijde discipline in een
150 bepaalde fase van de groei ook nog andere deugden heeft, daar hebben we het later nog wel eens over.

naar: Ger Groot

uit: Trouw, 3 oktober 2015

Ger Groot (1954) is bijzonder hoogleraar 'Filosofie en literatuur' aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Groot is columnist en publiceert regelmatig in filosofische en literaire tijdschriften.

noot 1 TomTom is een navigatiesysteem.

Alinea 2 is te beschouwen als een uitwerking van een bepaalde zin uit alinea 1.

- 1p 1 Welke zin is dat?
- A Opnieuw 'meer aandacht voor persoonlijke en sociale ontwikkeling'. (regels 6-8)
  - B Minder feitenkennis ('stampen'), maar meer gewiektheid in het vinden van informatie. (regels 8-10)
  - C En het verplichte nummertje Engels vanaf de eerste klas. (regels 10-12)
  - D Dat dat apekool is, zal deze leerlinge waarschijnlijk nooit ontdekken. (regels 16-18)

"Misschien is het daarom juist aan hén te wijten dat dergelijke verzuchtingen almaar weer opklinken" (regels 64-66)

- 1p 2 Wie wordt bedoeld met 'hén', gelet op de tekst?
- A conservatieve onderwijsmensen die gekant zijn tegen veranderingen
  - B mensen die weinig heil zien in het computergebruik op scholen
  - C onderwijsvernieuwers zoals de leden van het Platform Onderwijs 2032
  - D voorzitters van uiteenlopende besturen, zoals die van het Platform Onderwijs 2032

"... al heeft die de afgelopen decennia toch nog heel wat schade weten te veroorzaken." (regels 69-71)

- 1p 3 Wie of wat wordt bedoeld met 'die'?
- A de onderwijskundige droom
  - B de teloorgang van parate kennis
  - C de voorzitter van Platform Onderwijs 2032
  - D de wal van de realiteit

"Neem het voorbeeld dat de voorzitter aanvoert om parate kennis in het hoekje te zetten: 'Schud jij de termijn van koning Willem III zo uit je mouw?'" (regels 72-76)

- 1p 4 Wat wil de voorzitter volgens tekst 1 met dit voorbeeld aantonen? Hij wil laten zien dat
- A de interviewer en anderen weinig historische kennis hebben.
  - B maar weinig mensen nog weten wanneer koning Willem III regeerde.
  - C vrijwel niemand dit soort kennis paraat heeft.
  - D zo'n vraag doorgaans alleen beantwoord kan worden met naslagwerken.

"Maar de voorzitter weet ongetwijfeld zelf ook wel dat dat een flauwe truc is." (regels 78-80)

- 1p 5 Waarom wordt het voorbeeld van de voorzitter een flauwe truc genoemd? Het voorbeeld wordt een flauwe truc genoemd, omdat
- A het flauw is om een vraag naar een klein historisch detail te stellen.

Z.o.z.

- B het flauw is om het ontbreken van een antwoord op deze vraag als bewijs te gebruiken.
- C het voor zich spreekt dat niemand het antwoord op deze vraag weet.
- D vrijwel niemand het antwoord weet als zelfs de schrijver het flauwe antwoord niet weet.

Alinea 6 van tekst 1 bevat een redenering die uit twee delen bestaat. Van verschillende zinnen uit deze alinea kun je de functie binnen deze redenering aangeven.

- 3p 6 Neem de nummers 2 tot en met 5 uit onderstaand schema over en noteer daar de juiste termen bij. Van de eerste zin is de functie al gegeven in het schema.

Kies uit: argument, conclusie, constatering, doelstelling, nuancering, oorzaak, standpunt, tegenwerping, voorwaarde en weerlegging. Termen mogen meer dan eens gebruikt worden.

Eerste deel van de redenering:

Wie denkt dat iedereen deze globale kennis zomaar heeft, moet ik teleurstellen. (regels 85-87)	1 standpunt
Ik vrees dat menige scholier inmiddels een fikse gok zou moeten wagen bij de vraag of Karel V voor of na de Franse Revolutie leefde. (regels 87-91)	2

Tweede deel van de redenering:

Is dat belangrijk? Ja, dat is het. (regel 91)	3
Wanneer hedendaagse filosofen vaststellen dat onze persoonlijke identiteit voornamelijk ligt in het (levens)verhaal dat wij over onszelf vertellen, geldt dat ook voor de collectieven waar we deel van uitmaken. (regels 92-97)	4
Nederland, Europa of wat dan ook is onze geschiedenis. (regels 98-99)	5

In alinea 7 wordt gesproken over “de historische mist waarin leerlingen vaak rondwalen” als gevolg van thematisch onderwijs. (regels 104-106)

- 1p 7 Welke van onderstaande uitspraken geeft het beste weer wat hiermee wordt bedoeld?

Leerlingen hebben geen zicht op de

- A afhankelijkheden tussen diverse historische thema's.
- B context waarin historische feiten moeten worden geplaatst.
- C feiten over belangrijke historische personen zoals koningen.
- D manier waarop historische feiten moeten worden opgezocht.
- E thema's die werkelijk relevant zijn in de geschiedenis.

2p 8 Welke drie van onderstaande citaten zouden als ironisch kunnen worden opgevat?

- 1 Als je het lijstje aanbevelingen doorleest, krijg je een ontmoedigend déjà-vugevoel. (regels 4-6)
- 2 En het verplichte nummertje Engels vanaf de eerste klas. (regels 10-12)
- 3 De waarde van dat laatste werd veelzeggend toegelicht door een tiener die werd geïnterviewd. (regels 12-15)
- 4 Met een thematische catalogus op de schoolbibliotheek zouden de leerlingen de informatie die zij voor hun werkstukken nodig hadden, gemakkelijker kunnen achterhalen. (regels 32-37)
- 5 Dat was zo'n veertig jaar geleden – en nu komt het Platform triomfantelijk tot dezelfde conclusie. (regels 42-44)
- 6 Maar dat is al net zo'n makkelijk weerwoord als de achteloze manier waarop de voorzitter van het Platform zich afmaakte van de tegenwerping dat computers op school helemaal niet zo succesvol zijn. (regels 55-60)
- 7 'Technologische ontwikkelingen gaan zo snel ...' – een cliché dat de gemeenplaatsen in het rapport naar de kroon steekt. (regels 60-63)

2p 9 Welke van onderstaande formuleringen geeft het beste de strekking van het tekstgedeelte van de alinea's 1 tot en met 8 van tekst 1 weer?

De aanbevelingen van het Platform Onderwijs 2032 zijn

- A achterhaald, want veertig jaar geleden kwamen professionals al tot vergelijkbare inzichten over het onderwijs.
- B nuttig, want parate kennis wordt door velen gezien als iets wat in deze tijd minder aandacht verdient dan individuele ontwikkeling.
- C onverstandig, want leerlingen zullen een verengd wereldbeeld krijgen als de onderwijsvernieuwingen worden doorgevoerd.
- D waardevol, want leren zal in de toekomst leuker worden als het onderwijs op deze manier wordt ingericht.

In alinea 5 tot en met 9 worden drie nadelen van de onderwijsvernieuwingdrift genoemd in de vorm van een oorzaak-gevolgketen.

2p 10 Parafraseer deze keten in de vorm van drie zinnen volgens onderstaand schema:

(X) Leerlingen hebben geen parate kennis meer.

Daardoor (Y) .....

Daardoor (Z) .....

Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

- 2p 11 Vat het tekstgedeelte van alinea 1 tot en met 5 van tekst 1 samen in één of meer volledige zinnen.
Gebruik voor je antwoord niet meer dan 25 woorden.
- 1p 12 Vat het tekstgedeelte van alinea 6 tot en met 10 van tekst 1 samen in één of meer volledige zinnen.
Gebruik voor je antwoord niet meer dan 20 woorden.

Tekst 2: *Beetje contrarevolutie kan geen kwaad*

Intro en discussie

Het internet en de digitale revolutie heeft alles veranderd, ook het onderwijs. Het is logisch dat ook in het onderwijs die revolutie doordringt. Een van de gevolgen van de digitale revolutie is dat jongeren snel afgeleid zijn en zich minder goed kunnen focussen. De schrijfster Nelleke Noordervliet vraagt zich af: ‘Als jongeren zich slechter kunnen concentreren, waarom hoeven ze dat dan niet meer te oefenen?’ Zij wil een beetje contrarevolutie: wel dikke romans lezen en goede artikelen. Wat denk jij, volg je haar of heb je nu al zo je bedenkingen? Lees *Beetje contrarevolutie kan geen kwaad* en beoordeel haar tekst op zijn waarde. Kun je er wat mee? Of vind je het maar gezeur?

Woordkennis

Dankzij je woordkennis weet je precies wat er in de tekst en in de vragen staat. Dat is de eerste stap op weg naar het goede antwoord. Bekijk daarom onderstaande woordenlijst goed. *Vooraf de gecursiveerde woorden komen vaak in examenteksten voor.* Zijn er veel woorden die je onbekend voorkomen? Dan is het handig om ze nu te leren. Je hebt tijdens het examen immers niet veel tijd om veel woorden op te zoeken in je woordenboek. *Achter in het boek vind je een overzicht van belangrijke woorden uit de examens vanaf 2003.*

1	<i>communiceren</i>	met elkaar praten, boodschappen overbrengen of uitwisselen; een activiteit waarbij levende wezens betekenissen uitwisselen door op elkaars signalen te reageren
	stencilen	een ouderwetse methode voor het vermenigvuldigen van drukwerk
	het register	de index, een alfabetische begrippenlijst met paginaverwijzingen
	<i>relevant</i>	belangrijk, van belang
2	de <i>parate</i> kennis	de kennis die meteen weet (paraat hebt) zonder diep na te hoeven denken

Tekst 1: *Leren is niet 'dat zoeken we op'*

Lezen in drie rondes

Je kunt je leesvaardigheid, die je ook hard nodig hebt bij je vervolgopleiding, enorm verbeteren als je gaat lezen in drie rondes. Begin niet direct de tekst woord voor woord te lezen. Pak liever eerst de grote lijn. Lezen in drie rondes gaat als volgt:

- 1) lees eerst de titel en zoek in de inleiding het *onderwerp* van de tekst op: waarover heeft de schrijver het precies? Lees dan het slot van de tekst en opnieuw de titel en de inleiding en probeer de *hoofdgedachte* vast te stellen;
- 2) daarna komen per alinea *hoofdzaken* aan de beurt en dan pas,
- 3) al de *details* in alle alinea's.

Als je wel direct woord voor woord gaat lezen, dan krijg je te veel bijzaken te verwerken. Dat leidt je alleen maar af en levert je geen goede kijk op het grote geheel op. Zoek dus eerst het onderwerp en de hoofdgedachte op.

Wees actief tijdens het lezen in drie rondes. De bedoeling bij het lezen in drie rondes is vooral dat je meedenkt met de auteur. Geloof niet meteen wat deze beweert, blijf kritisch zijn ideeën volgen. Voorkom in ieder geval dat je mechanisch of klakkeloos de woorden en zinnen leest. Stel jezelf vragen bij het lezen, zoals: Wat wil dit voorbeeld duidelijk maken? Hoe bouwt de schrijver zijn tekst op? Wat is zijn argumentatie? En wat vind ik er zelf van?

Ronde 1: lees de titel, de inleiding en het slot

De *titel* maakt direct al duidelijk dat het tekstonderwerp onderwijs en leren is.

Analyseer de *inleiding* grondig. De eerste alinea's gaan over de adviesnota van het Platform Onderwijs 2032. De schrijver Ger Groot vindt het maar oude koek. Hij spuit zijn kritiek. Hij is tegen het verminderen van het aanleren van de feitenkennis. Tegen Engels in de eerste klas van de basisschool. Tegen alleen maar Engels als moderne vreemde taal. Tegen de teloorgang van parate kennis.

Analyseer vervolgens het *slot* grondig. Het slot (alinea's 9 en 10) laat de kern van het artikel zien. 'Creativiteit en inventiviteit komen nooit op gang wanneer feitenkennis wordt teruggebracht tot de reflex 'dat zoeken we op'.' En: 'Echt denkwerk kan het niet stellen zonder heel veel feitenkennis die ... eerst met moeite moet worden verworven. En ja, dat vereist veel tijd en soms hard werken.' 'Stampen' dus, soms zit er eenvoudigweg niets anders op.'

We zijn benieuwd hoe de schrijver zijn kritiek en zijn oplossing met een reeks van *argumenten* ondersteunt.

Ronde 2: lees de eerste zin van elke alinea (eventueel ook de tweede en/of de laatste zin)

Zo vind je de *hoofdzaken*. Die hoofdzaken kun je het beste wat beknopt en vereenvoudigd noteren in de marge, ze onderstrepen of markeren. Probeer ze te onthouden. En kijk goed naar de opbouw van de tekst. Als je zo te werk gaat, krijg je een beknopt informatie-overzicht dat je helpt bij het goed begrijpen van de tekst.

Voer je deze tweede ronde grondig uit, dan begrijp je deze tekst gegarandeerd sneller en veel beter.

Beknopt informatieoverzicht

Tussen haakjes staat het commentaar dat jijzelf zou kunnen geven tijdens het lezen.

Alinea 1: Afgelopen week presenteerde het Platform Onderwijs 2032 zijn eerste adviesnota, zo lees ik in deze krant. Als je het lijstje aanbevelingen doorleest, krijg je een ontmoedigend déjà-vugevoel. (Er staan dus adviezen in die al oud zijn. Later uitzoeken welke dat zijn.)

Alinea 2: Zo kun je nog een tijdje doorgaan met foeteren op de aanbevelingen van het Platform, maar één springt er opvallend uit. (Even kijken welk advies dat precies is.) ‘Uit het hoofd leren is niet meer van deze tijd’, zo legde de meester mij uit. ‘Nu gaat het erom de informatie te kunnen vinden die er al is.’

Alinea 3: Dat was zo’n veertig jaar geleden en nu komt het Platform triomfantelijk tot dezelfde conclusie. (Vandaar het ontmoedigend déjà-vugevoel. De schrijver vindt parate kennis wel belangrijk.) Anderen zullen er wel op wijzen dat klachten over de teloorgang van parate kennis zo oud zijn als de wereld; zelfs Plato bezondigde zich er al aan.

Alinea 4: Maar dat is al net zo’n makkelijk weerwoord als de achteloze manier waarop de voorzitter van het Platform zich afmaakte van de tegenwerping dat computers op school helemaal niet zo succesvol zijn. (Later maar opzoeken welk ‘afmakertje’ en zo dat is.)

Alinea 5: Neem het voorbeeld dat de voorzitter aanvoert om parate kennis in het hoekje te zetten: ... (Ook dat nog maar opzoeken. In ieder geval is duidelijk dat de schrijver wel veel waarde hecht aan parate kennis. Waarom eigenlijk?)

Alinea 6: Wie denkt dat iedereen deze globale kennis zomaar heeft, moet ik teleurstellen. (De schrijver verandert parate kennis nu in globale kennis. Waarom?)

Alinea 7: De ‘thematische benadering’ van geschiedenis en aardrijkskunde die het Platform voorstelt, is in het onderwijs nu al in belangrijke mate verantwoordelijk voor de historische mist waarin leerlingen vaak ronddwalen. (Door ‘thematische behandeling van de leerstof’ heb je als leerling dus geen historisch overzicht meer.)

Alinea 8: Naslagwerken, elektronisch of niet, zijn heel nuttig om informatie te vinden waarvan je ontdekt dat je die niet hebt, maar ze zijn nutteloos om iets te ontdekken waarvan je niet op het idee komt dát het te ontdekken valt. (En de volgende zin is ook belangrijk:) En precies in dat laatste bestaat denkcreativiteit – niet alleen in de wetenschap, maar ook in de praktijk. (Het gaat de schrijver dus om denkcreativiteit.)

Alinea 9: Creativiteit en inventiviteit komen nooit op gang wanneer feitenkennis wordt teruggebracht tot de reflex ‘dat zoeken we op’.

Alinea 10: ‘Stampen’ dus, soms zit er eenvoudigweg niets anders op.

Ronde 3: lees nu alles studerend en analyserend (woord voor woord)

Per alinea heb je nu de *hoofdzaak* gevonden. Je kijkt in deze ronde wat de rest van de alinea over die hoofdzaak zegt. Daarbij let je op de *verbanden*, die herken je aan signaalwoorden.

Waar let je nog meer op? Let goed op de *indeling* van de tekst. Welke alinea’s horen bij elkaar? De samenvattingsvragen 11 en 12 maken duidelijk dat alinea’s 1-5 bij elkaar horen en ook alinea’s 6-10. Bekijk dat nu alvast.

In examenteksten staan allerlei *standpunten*. Het is goed dat je als lezer nagaat wie wat beweert. In deze tekst zie je de adviezen van Platform Onderwijs 2032 en van de

meester. Dus zoek je ook in deze tekst uit wat het standpunt is van de schrijver en wat de standpunten van de anderen zijn.

Kijk ook nog even bij de *tekstvragen*. Staan er misschien bekende bij? Bijvoorbeeld vraag 10: een oorzaak-gevolgverband.

Ook wordt er weer gevraagd naar een uitwerking: vraag 1 en een redenering: vraag 6.

En naar de ironie van gegeven citaten: vraag 8.

Enkele opmerkingen vooraf bij de besprekingen in de les.

- Het aantal punten dat je per vraag kunt verdienen, staat in je examen voor de kantlijn bij de vraag.
- In dit boek wordt steeds uitgelegd waarom het correcte antwoord goed is en vooral waarom een bepaald antwoord fout is. Je hoeft straks op je examen niet steeds schriftelijk uit te leggen *waarom* je voor een antwoord kiest (behalve als erom gevraagd wordt natuurlijk).
- Bij meerkeuzevragen noteer je alleen de ene hoofdletter, meer niet! In dit boek wordt het antwoord waarop die hoofdletter slaat wel genoteerd, maar dat is alleen handig voor de bespreking.
- Even een opmerking over het tellen van woorden in je antwoord. Soms mag je in je antwoord maar een beperkt aantal woorden gebruiken. Het is echter een algemene regel dat je de herhaalde woorden uit de vraag strikt genomen niet hoeft mee te tellen.
- Beantwoord de vragen in correct Nederlands. Bij je antwoord op een open vraag waarbij je niet hoeft te antwoorden in een volledige zin, wordt je antwoord niet grammaticaal beoordeeld, maar wel wat de fouten in de spelling betreft. Dus als je ‘hij word’ schrijft, heb je een spelfout.
Een ‘open vraag’ is iedere vraagvorm die geen meerkeuzevraag is.
Tip: Verbeter dus bij je antwoorden je incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik! Je kunt in totaal maximaal 4 punten verliezen volgens deze aftrekgeregeling: bij 1 of 2 fouten –1 punt; bij 3 of 4 fouten –2 punten; bij 5 of 6 fouten –3 punten; bij 7 of meer fouten de maximale aftrek van 4 punten.
- Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden en zo) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, wordt alleen de eerste zin beoordeeld.

Antwoorden

1 *Maximaal 1 punt*

Aanpak: Analyseer eerst alinea 2. Die ene aanbeveling die daar genoemd wordt is: ‘Uit het hoofd leren is niet meer van deze tijd’, want ‘Nu gaat het erom de informatie te kunnen vinden die er al is’ (regels 37-41). Dan kijk je nu waar dit advies in alinea 1 staat.

- Welke zin is een uitwerking van een zin uit alinea 1?

→ **B**, *Minder feitenkennis (‘stampen’), maar meer gewiekstheid in het vinden van informatie (regels 8-10).*

Niet A, want ‘meer aandacht voor persoonlijke en sociale ontwikkeling’ staat niet in alinea 2.

Niet C, want ‘het verplichte nummertje Engels vanaf de eerste klas’ staat niet in alinea 2.

Niet D, want ‘dat dat apekool is, zal deze leerlinge waarschijnlijk nooit ontdekken’ staat niet in alinea 2.

2 *Maximaal 1 punt*

Aanpak: Het antwoord vind je helaas niet direct in de paar zinnen voor regel 64. Dus het woordje ‘hén’ is hier wat onduidelijk. (Eigenlijk is het dus een doodgewone taal-/stijlfout.) Het woordje ‘hén’ kan eigenlijk maar op een van twee grote groepen slaan: op onderwijsvernieuwers óf op hun tegenstanders. Eerst even uitzoeken wát die verzuchtingen zijn en dan kijken van wíe die verzuchtingen zijn. Die verzuchtingen staan in het Platform Onderwijs 2032. Dus het woord ‘hén’ slaat op ...

→ **C**, *onderwijsvernieuwers zoals de leden van het Platform Onderwijs 2032.*

Niet A of B, want conservatieve onderwijsmensen die gekant zijn tegen veranderingen, slaken deze verzuchtingen niet en ook niet de mensen die weinig heil zien in computergebruik op scholen.

Niet D, want er worden geen voorzitters van uiteenlopende besturen genoemd. Er komt slechts één voorzitter aan bod.

3 *Maximaal 1 punt*

Aanpak: Lees terug. Het verwijzwoord ‘die’ slaat op ‘de onderwijskundige droom’ (regels 68-69).

• Het juiste antwoord is:

→ **A**, *de onderwijskundige droom.*

Die droom wordt realiteit als alle adviezen van het Platform worden opgevolgd.

Niet B, want de teloorgang van parate kennis is een van de gevolgen van de onderwijskundige droom.

Niet C, want de voorzitter van Platform Onderwijs 2032 heeft die schade niet in zijn eentje veroorzaakt. Het is de schuld van de gezamenlijke onderwijskundigen met hun droom.

Niet D, want de wal van de realiteit probeert die droom juist tegen te houden.

4 *Maximaal 1 punt*

Aanpak: Die voorzitter vindt de parate kennis overbodig, omdat je dergelijke feiten kunt opzoeken (op internet of in encyclopedieën). Daarom leert men dergelijke feiten niet meer uit het hoofd. En dat hoeft ook niet, nu zeker niet meer.

De voorzitter wil laten zien dat ...

→ **C**, *vrijwel niemand dit soort kennis paraat heeft.*

Ook goed is: **D**, *zo’n vraag doorgaans alleen beantwoord kan worden met naslagwerken.*

Niet A of B, want het voorbeeld is een aanval op het nut van parate kennis, niet zo zeer om aan te tonen dat mensen weinig algemene, historische kennis hebben (bijvoorbeeld over de periode wanneer koning Willem III regeerde).

5 *Maximaal 1 punt*

Aanpak: Wat wil de voorzitter met het voorbeeld bereiken? Hij wil aantonen dat de interviewer het gevraagde niet paraat heeft. En dat daarmee bewezen is, dat alle parate kennis overbodig is.

• Het voorbeeld wordt een flauwe truc genoemd, omdat ...

→ **B**, *het flauw is om het ontbreken van een antwoord op deze vraag als bewijs te gebruiken.*

Niet A, want het gaat er niet om dat het historische feit maar klein is. Het gaat erom wat hij wil bewijzen: parate kennis is niet haalbaar en ook overbodig.

Niet C, want de voorzitter wil uit het verwachte gebrek aan het juiste antwoord afleiden dat parate kennis overbodig is.

Niet D, want het gaat niet om een flauw antwoord ...

6 *Maximaal 3 punten*

• In je antwoord moet staan:

1) (gegeven) *standpunt* [Je hebt die globale kennis niet zomaar.]

2) *argument*. [Dat je die globale kennis niet zomaar hebt, blijkt wel uit de fikse gok die sommigen moeten maken.]

3) *standpunt*, [want hier zie je een beoordeling. Daaraan kun je een standpunt herkennen. Het is belangrijk dat je je eigen geschiedenis kent. (Of misschien: Het hebben van globale kennis is belangrijk.)]

4) *argument*, [want onze identiteit ligt in ons persoonlijke en collectieve levensverhaal.]

5) *argument*, [want Nederland ... is onze geschiedenis (nevenschikkend argument.)]

De toelichting wordt niet gevraagd.

Punten: Bij vier functies goed 3 punten; bij drie goed 2 punten; bij twee goed 1 punt; bij één of geen goed 0 punten.

Discussiepunt: Is nummer 5 wel een argument of eerder een conclusie? Waarop baseer je jouw antwoord? Of is nummer 5 een verzwegen conclusie?: dus we moeten voldoende globale kennis van die geschiedenis hebben.

Vraagje: Waarnaar verwijst het (verwijs)woord 'dat' in regel 91?

7 *Maximaal 1 punt*

Aanpak: Vraag je het volgende af: wat is het gevolg van de thematische benadering van de geschiedenis? Je hebt dan geen overzicht en je kunt de historische feiten niet in hun context zien.

• Leerlingen hebben geen zicht op de ...

→ **B**, *context waarin historische feiten moeten worden geplaatst*.

Onthoud: De context is de totale omgeving waarin iets zijn betekenis krijgt. Hierbij kan zowel letterlijk een 'tekst' worden bedoeld als een situatie of betrokken personen. De context is ook de achtergrond of referentie van een uitdrukking, idee of gebeurtenis waaraan het zijn betekenis ontleent.

Niet A, want het gaat niet om de relatie tussen historische thema's, maar om de tijdlijn, om het historisch overzicht.

Niet C of E, want de feiten en thema's moet je in hun context kunnen plaatsen.

Niet D, want niet de manier waarop historische feiten moeten worden opgezocht staat centraal, maar de context van de feiten.

8 *Maximaal 2 punten*

Aanpak: Wat is verbale ironie? Dat is fijne spot waarbij de auteur schijnbaar serieus iets anders zegt dan wat hij bedoelt of waarmee hij juist het tegenovergestelde zegt van wat hij bedoelt. Zoek dus nu de lichte spot op.

• Het juiste antwoord is:

→ (citaten) 2, 3 en 5.

Toelichting:

Bij 2: Het verplichte nummertje is iets dat alleen maar genoemd wordt omdat het moet.

Alsof van dat Engels vanaf de eerste klas ooit iets terechtkomt.

Bij 3: De toelichting door een tiener; nou, alsof uitgerekend een willekeurige tiener ter zake kundig is.

Bij 5: De combinatie van '40 jaar geleden' en 'triumfantelijk'.

Punten: Bij drie goed 2 punten; bij twee goed 1 punt; bij een of geen goed 0 punten.

9 *Maximaal 2 punten*

Aanpak: 'Strekking' is de bedoeling, de teneur. Ga na wat de auteur feitelijk wil zeggen in dat tekstgedeelte. Wat vindt hij precies van die aanbevelingen van het Platform Onderwijs 2032 en waarom?

- De aanbevelingen van het Platform Onderwijs 2032 zijn ...

→ **C**, *onverstandig, want leerlingen zullen een verengd wereldbeeld krijgen als de onderwijsvernieuwingen worden doorgevoerd.*

Niet A, want ze zijn niet alleen achterhaald, maar ook onverstandig. Leerlingen krijgen immers een beperkt wereldbeeld als de onderwijsvernieuwingen worden doorgevoerd.

Niet B, want de auteur vindt parate kennis juist wel nuttig, net als naslagwerken.

Niet D, want de auteur hekelt juist die aanbevelingen van het Platform Onderwijs 2032.

Bovendien is leren gewoon inspannend, want globale kennis verwerf je niet zomaar (regels 85-87).

10 *Maximaal 2 punten*

Parafraseren is hier: nadelen weergeven in eigen woorden.

- Een antwoord met de volgende strekking is juist:

→ **Y**, *Daardoor kunnen ze gebeurtenissen niet meer in een historische tijdlijn plaatsen (1 punt).*

Ook goed is: 'Daardoor hebben ze geen idee van wat ze niet weten.' En: '... van wat er nog te ontdekken valt.'

Uitleg: Lees bijvoorbeeld regels 100-106: 'De 'thematische benadering' ... is in het onderwijs nu al in belangrijke mate verantwoordelijk voor de historische mist waarin leerlingen vaak ronddwalen.'

Je moet parafraseren. Het is daarom niet goed als je de beeldspraak van de schrijver handhaaft, dus noem je niet 'de historische mist'. Grijp even terug op vraag 7.

→ **Z**, *Daardoor komt de creativiteit en inventiviteit (bij leerlingen) nooit op gang (1 punt).*

Ook goed is: 'Daardoor kunnen ze niet zelfstandig nadenken.' En: 'Daardoor weten ze niet wat ze moeten opzoeken.'

Uitleg: Wat is het gevolg als je geen historisch overzicht hebt? Lees vooral regels 132-135: 'Creativiteit en inventiviteit komen nooit op gang wanneer feitenkennis wordt teruggebracht tot de reflex 'dat zoeken we op'.'

Beoordeel ook je spelling en grammatica.

Discussiepunt: Moet 'inventiviteit' per se in je antwoord bij Z staan? Wat zijn je argumenten daarvoor?

11 *Maximaal 2 punten*

Aanpak: Alinea's 1-5 gaat over parate kennis versus 'dat zoeken we op'.

Ga na: Wat is het hoofdbezwaar van de auteur? Wat vindt hij slecht aan de adviezen van Platform Onderwijs 2032? Het leren is gereduceerd tot: 'dat zoeken we op.' Hij pleit voor parate kennis.

- In je antwoord moet in ieder geval staan:
  - *Het uit het hoofd leren wordt vervangen door het opzoeken van kennis* (1 punt).
  - *Dat is niet verstandig* (1 punt) (samen 16 woorden).
Ook goed is: ‘Dat is een zorgelijke ontwikkeling.’
Dat het onverstandig is blijkt wel uit het feit dat leerlingen ‘dwalen in een historische mist’. Ze missen het overzicht.

Discussiepunt: Mag je ‘niet verstandig’ vervangen door ‘achterhaald’? Is dat voldoende voor zijn afkeuring?

Gebruik maximaal 25 woorden. Beoordeel ook je spelling en grammatica.

12 *Maximaal 2 punten*

Aanpak: Alinea’s 6-10 gaan over het negatieve gevolg van het onderwijs met als kern ‘dat zoeken we op’-leren. Grijp je even terug op vraag 7? Als negatieve gevolg (wegens gebrek aan parate of globale kennis) werd daar genoemd: ‘Daardoor komt de creativiteit en inventiviteit (bij leerlingen) nooit op gang.’

- In je samenvatting moet in ieder geval staan:
  - *Zonder (globale) kennis komen creativiteit en inventiviteit nooit op gang* (10 woorden).

Ook goed is: ‘Zonder (globale) kennis is inzicht niet mogelijk.’

Gebruik maximaal 20 woorden. Beoordeel ook je spelling en grammatica.

Tekst 2: *Beetje contrarevolutie kan geen kwaad*

Lees tekst 2 in drie rondes. Kijk voor de uitleg bij tekst 1. Oefen er veel mee. Verbeter zo je *mindset*, d.w.z. je manier van kijken naar jezelf en naar je kwaliteiten en vaardigheden, en hoe je reageert op situaties en gebeurtenissen in het dagelijks leven.

Beknopt informatieoverzicht

Tussen haakjes staat het commentaar dat jijzelf zou kunnen geven tijdens het lezen.

Alinea 1: Hoe deden we dat toch in 1980? Hoe kwamen we aan onze kennis en hoe communiceerden we met elkaar? (De schrijfster zal in deze alinea wel een historische opsomming geven van de gang van zaken hoe dat toen ging.)

Alinea 2: Langzaam bouwde je aan een stevig reservoir parate en ingedaalde kennis op het gebied van je keuze. (Dat was het resultaat vroeger. Even kijken of ze dat belangrijk vindt.) Zo beschreven klinkt het als taai en traag en tijdrovend. Toch levert dat systeem een robuustere basis op dan de ik-zoek-het-wel-op-kennis die nu tot de *21st century skills* behoort. (Die robuustere basis is een plus.)

Alinea 3: De digitale revolutie heeft alles veranderd. Ik ben er dankbaar voor. (Ik denk dat in deze alinea een opsomming van voordelen volgt. Bekijk ik later wel. Even noteren in de marge: voordelen.)

Alinea 4: Over de manier waarop we met elkaar communiceren hoef ik niet veel te zeggen. We staan permanent in contact. Iedereen weet dat er veel is gewonnen dankzij de digitale revolutie. (De schrijfster bespreekt eigenlijk dus twee terreinen: onderwijs en onderlinge communicatie. Deze alinea is vrij lang. Even kijken of ze nog iets zegt over het onderwijs.) Het is logisch dat in het onderwijs die revolutie doordringt en gestalte krijgt. Maar hoe? Daar geeft Onderwijs 2032 het antwoord op. Zoals met alle onderwijsplannen zitten daar prima ideeën in. (Nu volgt zeker een opsomming van goede ideeën.

